

pristupa Knjizi Otkrivenja. Desetljećima je Ugo Vanni svojim predavanjima, seminarima, skriptima, a da se ne govori o njegovim člancima i knjigama, polaznicima Biblicuma u Rimu prenosio

bogatstvo Knjige Otkrivenja. Gotovo su 30-ak godina kod njega mnogi studenti na raznim jezicima pisali o Apokalipsi i zapažene doktorske disertacije.

Nikola Hohnjec

Konrad HUBER, *Einer gleich einem Menschensohn. Die Christusvisionen in Offb 1,9-20 und Offb 14,14-20 und die Christologie der Johannesoffenbarung*, Druckhaus Aschendorff, Münster, 2007., VII + 361 str.

U predgovoru se spominje da je djelo dio pisane habilitacije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu privatnog Sveučilišta Linz. Autor zahvaljuje prvo prof. dr. M. Hasitschki iz Innsbrucka kao i tamošnjem Institutu za Novi zavjet i njegovim drugim suradnicama i suradnicima. Zahvaljuje i na stručnom mišljenju prof. dr. Ch. Niemandi iz Linza i prof. ddr. H. Giesenu iz Bonna.

U početnom je dijelu, koji je paginiran rimskim brojkama, na četiri stranice *detaljno kazalo* sadržaja. Sam uvod obuhvaća indukciju teme, opis viđenja i kristofanije te metodički postupak (1-15). *Prvi* prilično opširan *dio* predstavlja *status quaestionis* i naslovljen je Kristologija Knjige Otkrivenja – panorama dosadašnjeg istraživanja. Taj dio obrađuje sustavna ukupna djela od Büchsela do Holtza i Comblina. Nadalje se obrađuju prilozi o sveukupnoj kristologiji nakon 1965. godine, Zatim slijede istraživanja o određenim aspektima, motivima i te-

mama kao i o pojedinim tekstualnim odsjecima i skupinama. Završno se obrađuju novije monografije (16-73). *Drugi*, najduži *dio* već odmah obrađuje veliku zadanu temu: netko sličan Sinu čovječjem u zajednici, Otk 1,9-20. Autor polazi od strukture i teksta. Zatim pojedinačno precizno donosi izlaganje tekstualnih elemenata Otk 1,9-20. Nakon egzegetske analize slijedi tematski sadržajna sinteza koja obrađuje sliku Krista u pismima zajednice u Otk 2-3. Taj dio na završetku ima i svoj sažetak u sedam koraka (74-217). *Treći*, mnogo kraći *dio* obrađuje isto takav jedan drugi tekst, a to je netko kao Sin čovječji i božanski sud, Otk 14,14-20. Analitičko izlaganje započinje kontekstom i izdvajanjem Otk 14,14-20. Daljnji korak obrađuje strukturu i tekst Otk 14,14-20. Najdulje je u ovom dijelu, dakako, izlaganje tekstualnih elemenata Otk 14,14-20. I na koncu je sažetak (218-269). *Četvrti*, najkraći *dio* predstavlja sintetički prikaz mjesta i doprinosa Otk

1,9-20 i Otk 14,14-20 u okviru viđenja Krista u Knjizi Otkrivenja. Taj dio obrađuje opaske kompozicije i strukture. Slijede opaske uz tematske sadržaje. Taj dio završava kristološkom i antropološkom temom Krista kao nekoga sličnog Sinu čovječjemu i situacijom kršćana.

Slijede znanstvena pomagala u habilitacijskoj radnji. Prvo je tu kazalo kratica. Bibliografija je obilna, podijeljena na tekstualna izdanja: Biblija, druga literatura, pomoćna sredstva i leksikone, komentare uz Knjigu Otkrivenja i najbrojnija druga literatura (310-340), što obuhvaća oko petsto bibliografskih jedinica, pri čemu kod pojedinih autora dolazi i više djela ili članaka. Čudi i veliko kazalo biblijskih mjesta, ranokršćanske, rabinske, grčke i latinske literature, zapisa i papirusa u tri stupca na 20-ak stranica. Djelo na dodatnoj omotnici s unutarnje stranice donosi kratak znanstveni put autora i njegova djelovanja kao docenta na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Innsbrucku. Na unutarnjoj dodatnoj omotnici sa zadnje unutarnje stranice donosi 10-ak zadnjih izdanja u novom nizu novozavjetnih radova. Zadnja stranica donosi sažetak studije.

Tema kristologije, kao i proučavanje Knjige Otkrivenja, dva su aktualna i zahvalna područja novozavjetnog istraživanja. Studija obuhvaća zaokružen pristup kristološkog naslova Sin čovječji, pri čemu bi se očekivalo veće proučavanje pozadine naslova kod proroka Ezekijela,

Daniela i kod sinoptikâ gdje je naslov učestaliji, ali ovdje je uistinu iza kristološkog naslova Krista Jaganjca drugi po važnosti pa nije ni potrebno traženje i proširivanje na prethodnice samog naslova nekog kao Sina čovječjega. Radnja je kristalno jasna. Autor je istražio svestrana dosadašnja egzegetsko-biblijska istraživanja, zatim se usredotočio na dva odlomka gdje se susreće naslov nekoga kao Sina čovječjega i, konačno, studija završava panoramskim pregledom viđenja o Kristu u Knjizi Otkrivenja. Autor dobro balansira između analize i sinteze, teksta i sustava postojeće literature, koju obilno navodi u imponantnom znanstvenom aparatu bilježaka. Svaki *dio* ima svoju paginaciju, a sveukupni broj iznosi gotovo 850 jedinica koje nisu nipošto samo tehnički navodi nego proširenja, produbljenja i sadržajni doprinosi koji će omogućiti daljnja istraživanja. Znanstveni je aparat bilježaka, naravno, omogućen brojnom i reprezentativnom sveopćom bibliografijom na raznim, pa i malim, jezicima. Na koncu djela očekivalo bi se više teoloških izvoda korisnih na novozavjetnu teologiju. Svakako, ovo djelo predstavlja *novum* i korisno je za proučavanje kako kristološke teme tako i Knjige Otkrivenja. I tko god bude proučavao tu tematiku ili samu Knjigu Otkrivenja, može se obilno okoristiti ovom habilitacijom kao najnovijim djelom za građu kristologije Knjige Otkrivenja.

Nikola Hohnjec